

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINIEVA ULICA 5 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izhaia vsak dan opoldne — Mesečna naročnina 6.— lir, za inozemstvo 15.20 lir
IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kraljevine Italije in inozemstva ima:
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

Računi pri poštno čekovnem zavodu:
Ljubljana štev. 10-351

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Nuovi successi aerei

Un sommergibile colpito a Malta, un pirocafo silurato nel Mediterraneo orientale

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 21 aprile il seguente bollettino di guerra n. 689:

Nella regione di Ain el Gazala una punta nemica sostenuta da carri armati è stata nettamente arrestata dal fuoco delle nostre artiglierie.

Sono proseguiti contro le basi aeronavalni di Malta gli attacchi di formazioni

italo-germaniche che hanno inquadrato importanti obiettivi bellici incendiando e distruggendo a terra numerosi velivoli, efficiacemente colpiti un sommergibile.

Nel Mediterraneo orientale nostri aerei hanno silurato un pirocafo di medio tonnellaggio navigante in convoglio forte mente scortato.

Novi letalski uspehi

Na Malti zadeta podmornica, na vzhodnem Sredozemskem morju torpediran parnik

Glavni stan italijanskih Oboroženih Sili je objavljal 21. aprila naslednje 689. vojno poročilo:

Ogenj našega topništva je na področju Ain el Gazala odločno zaustavil sovražni izvidniški napad, ki ga so podpirali sovražni tanki.

Italijansko-nemške letalske skupine so nadaljevale svoje napade proti letalskim in pomorskim oporiščem na Malti in pri tem zadele važne vojaške cilje, začigale in uničile na tleh več letal in uspešno zadele nekaj podmornic.

V vzhodnem Sredozemlju so naša letala torpedirala parnik srednje tonaze, ki je plul v močno spremjanem konvoju.

Angleži taje svoje izgube

Rim, 22. aprila s. Tudi glede na zadnjo letalsko in pomorsko bitko dne 22. marca, je angleška admiralstva ostala zvesta svojemu molku in zmanjševanju angleških izgub. Sele sedaj je objavljala dolg komunikacij, ki je izjavil, da je angleška mornarica, ki je spremjalala na Malto velik kon-

voj, izgubila v spopadu z italijanskimi silami en sam parnik, 5 vojnih ladji pa je bilo lažje poškodovanih. Angleško poročilo se seveda ne sklada z italijanskim, po katerem je bilo pri ponovnih napadih torpednih letal onega dne ugotovljeno, da so bile torpedirane in potopljene najmanj ena križarka in se dve nadaljnji ladji.

Potekel je mesec dni in rezultate italijanskih torpednih letal so potrdili s svojimi izjavami tudi nekateri angleški oficirji, ki so bili pred kratkim ujeti v Libiji. Izjavili so, da so italijanska torpedna letala pri svojih napadih na zadnji angleški konvoj, ki je bil na poti na Malto, potopila veliko križarko. Neki angleški letalec, ki je s svojim aparatom spremljal konvoj, je izjavil, da je sam ugotovil, kako se je ladja potopila.

Kakor že v drugih primerih so torej tudi tokrat rezultati pogumnovali italijanskih letalcev in polni meri potrjeni tudi ob sovražniku. Stara igra z molkom in odlaganjem pa se je enkrat pokazala za nesmiselno nasproti konkretni resnic.

Nemško vojno poročilo

Novi uspehi na vzhodni fronti — Letalski napadi na južno Anglijo — Sodelovanje pri napadih na Malto

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 21. apr. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

V srednjem odseku vzhodne fronte je bilo učinjena slabše skupina sovražnikov. Pri lastnih napadih in podjetjih napadnih čet v severnem odseku fronte je bilo zavzetih več krajev, učinene sovražnikove vojne naprave in zaplenjeno mnogoštevilno orožje. Stromglavna bojna letala so porušila v drznih napadih več mostov, ki so bili pomembni za sovražnikovo oskrbo.

Dunajska 44. pehotna divizija je v tedne dolgi hudih bojih uspešno odbila sovražnikove sile, ki so bile v premoči, in jim prizadela hude izgube ljudi in vojnih potreščin.

V severni Afriki je bil s topniškim ogrom ustavljen smrek angleških izvidniških sil na področju Ain el Gazale.

Močni oddelki bojnih v lovskih letal so nadaljevali z uničujočim učinkom v valovih napadov na vojaške naprave in letališča na otoku Malti. Na področju ob Malti in nad severno Afriko so sestrelili nemški lovci 6 angleških letal in uničili 5 nadaljnjih na tleh.

Amnestija v Besarabiji

Bukarešta, 22. aprila s. Maršal Antonescu je izdal dekret, ki določa obsežno amnestijo za vse prestope, ki so bili izvršeni na ozemlju Besarabije in Bukovine.

Hitlerjevo priznanje nemškim vojakom

Berlin, 22. aprila s. V posebnem proglašenju je Hitler včeraj pozval vse Nemce, naj v tretjem letu vojne dokažejo svojo hvaljenost domovini in nemškim vojakom spriče njihovih žrtv na fronti, da podpro nemški Rdeči križ. Prestan je zima izredno hudih borb in najresnejših prelizkušenj. Nemški vojak je v tej zimi podal dokaz poštovavnosti, ki daleč presega vse žrtve, kar jih je kdaj prestal v vojni. Od njega so se zahtevali nadčloveški fizični in moralni napori. Z navdušenjem, pred katerim obledi vse omajitve in vsa bremenoma posameznih državljanov v domovini,

je te preizkušnje prestal. V najhujših trenutkih pretekle zime so milijoni nemških vojakov mislili na svojo domovino, ki se borijo zanjo, za žene in otroke, za obstanek in bodočnost nemškega naroda proti sovražniku, čigar zmaga bi pomenila konec vsega. Domovina vse to ve. Sposnala je, da je njena usoda v rokah njenih vojakov. Kar so vojaki žrtvovali za narod, jim domovina nikoli ne bo mogla v zadostni meri povrniti. Poplačati pa jim mora vsaj v majhnem delu s tem, da na vse načine ublaži in zacieli rane, ki so bile nemškim vojakom prizadejane v vojni.

Silna oslabitev angleške mornarice na Sredozemskem morju

Klm, 22. aprila s. »Kölnische Zeitung« je objavila članek o operacijah na Sredozemskem morju, ki ga je napisal kontredmiral Brüninghaus. Članek ugotavlja, da je nastala v Sredozemlju v strateškem pogledu situacija, ki je Anglezem v kvar. Odločne operacije italijanskih napadalnih oddelkov pri napadu na Aleksandrijo, njihov uspehl torpedni način na bojni ladji »Queen Elisabeth« in »Valiant« so za dolgo do izločili iz borbe poslednji dve angleški oklopni na Sredozemskem morju. Ta spremembra v razmerju sil je prišla jasno do izraza v okoliščinu, da je bilo mogče skoraj dočelo uničiti veliki angleški konvoj, ki je v močnem spremstvu vojnih ladij plul pred kratkim proti Malti. Italijanski bojni ladjami, ki so bile spet v polni meri usposobljene za borbo, Angleži niso mogli postaviti naslednji nobene enakovredne ladje.

Poleg omenjenih dveh velikih eklopnic je Velika Britanija v Sredozemiju v zadnjem času izgubila znatno število drugih vojnih ladij, ki so jih potopile podmornice ali so naletile na mine ali pa so ih potopili in poškodovali italijanska in nemška

letala. Rezultat je bil tudi ta, da si je os zagotovila prevoz vseh potreščin za sile v severni Afriki. Angleška vojna mornarica tudi skoraj nič več ne more podpirati angleških oboroženih sil, ki se bore na kopnem. Prometne zvezne po Sredozemskem morju se lahko Anglia postavlja le v zelo omejeni meri. Kar se tiče zvez v zapadnem predelu Sredozemščega morja, so se jih moral Angleži skoraj docela odreči. Izguba velikih in manjših vojnih ladij pa bo imela svoje posledice tudi za borbo, ki so bile pričele na Indijskem oceanu.

Preiskava o drugem požaru na »Normandie«

Washington, 22. aprila s. Pomorska preiskovalna komisija je objavila, da je treba nameščenje družbe »Robin Drydock« Reprise, ki so jih bila povrjenja popravila in preureditev velikega parnika »Normandie«, smatrati za odgovorne za novi požar, ki je nastal na ladji. Odbor je v svojem poročilu priznal naj se uvede sodno postopanje in od družbe zahteva odgovarjanja od odškodnin.

Praznik rojstva Rima v znamenju dela

Lepe svečanosti po vsej Kraljevini — Delo v znamenju gesla „Borba krví proti zlatu“ — Manifestacije za Duceja in Vojsko

Rim, 22. aprila s. V vsej Italiji so včeraj praznovali praznik Rima in dela v znamenju stvarnega, neprekrajnega dela in produkcije za doseglo zmage. Vse manifestacije so potekle v duhu resnih časov, ki jih domovina preživlja. Pokrajinski zvezni tajnici so poskrbeli v sporazumu s sindikalnimi organizacijami in nacionalnim fašističnim kulturnim zavodom ter Dopolavorom za predavanja o vojni in v smislu gesla »borbe krví proti zlatu«. Na velikih delavskih zborovanjih so o teh vprašanjih govorili invalidi, bojevniki, fašistični skavardisti in odlikovani vojni dobrovoljci. Povsed je prišlo do velikih manifestacij za Duceja in za oborožene sile.

Po krajevnih fašističnih in dopolavorovskih organizacijah, so bili prirejeni posebni vojni koncerti. V okvirih teh prireditve so bili invalidom dela podeljeni častni znaki, naslovi vitezov, dela, kmetijske zasluzne zvezde za ročne delavce, pokojninske knjižice za invalide in upokojene delavce ter vloge in sročne. Podeljevanje teh nagrad in pokojninskih knjižic so opravili prefekti v prisotnosti zastopnikov krajnih oblasti, fašističnih, političnih in sindikalnih organizacij. Posebej so bile razdeljene nagrade v okviru 6 natecaj iz sklada Arnalda Mussolinija za one, ki so ostali zvesti zemlji. Fašistične žene so včeraj obiskovale družine borcev in jim dilele darove. Pod vodstvom zastopnikov stranke so ustanovili 117 pripravljivih delovnih centrov in 21 vzgojnih centrov pri 61 zveznih poveljstvih. Vse manifestacije in prireditve so potekle v duhu pestrage, tovaristva in prisrčnega stiku med pravimi in delovnimi ljudstvom.

Z včerajšnjim dnem so se uveljavili tudi novi Mussolinijevi zakonki. Posebej so včeraj zbirali volno za italijanske vojake. V vsakem mestu in tudi v vsakem najmanjšem kraju je prebivalstvo prispevalo velikodušno za to nabiralo akcijo in je tako še enkrat dokazalo, kako je vdano in v skrbah za slavne borce Italije, ki mu na vseh bojiščih izvajajo neizbežno zmago in odprijo svetu pot pravice in pravega miru v znamenju Rima.

Duce sprejel zastopnike akademij

Rim, 22. aprila s. Duce je včeraj v prisotnosti prosvetnega ministra sprejel predsednika in člane Nacionalnega sveta akademij. Pri Duceju so bili podpredsednik sveta Carlo Formichi in Federico Millosovich, podpredsedniki Kr. Italijanske akademije De Stefanii, Pietro Mascagni in Giacomo Vallauri, zastopniki Kr. neapeljske družbe, Turinske akademije znanosti, Kr. akademije sv. Lucije, akademije sv. Ceciliije, Kr. zavoda za rimske studije, Italijanske znanstvene družbe, predsednik konferenca svobodnih poklicev in umetnikov, generalni direktor akademij in knjižnic pri prosvetnem ministrstvu in generalni tajnik nacionalnega akademškega sveta.

Predsednik Federzoni je poročal o delovanju sveta, ki mu je poverjena naloga, da koordinira delovanje vseh 18 zavodov, ki so zastopani v svetu. Nacionalni akademski svet je klubj težavam, ki so nastale zaradi vojne vplival na nadaljnje izdajanje publikacij in je pokrenil, da bodo izdane še druge, ki so posebenega pomena za Italijo, kar tudi v splošnem kulturnem pogledu. Velik del tega dela se razvija na filološkem, arheološkem in zgodovinskem področju, toda svet namenja razširiti delovanje tudi na področje fizičnih, matematičnih in naravoslovnih ved. Zadružno je nagnil, da bo del sveta opravljeno z najskrbnejšo resnostjo. Svet pa se bo lotil z navdušenjem tudi sleherne naloge, ki mu bo Duce naložil v višjem interesu s svojim delom in v okviru podprtih možnosti prispetati k najvišji afirmaciji sile in civilizacije, ki bosta z zmago orožja otvorila Italiji novo pot v bodočnost.

Duce je z velikim zadovoljstvom sprejel na znanje poročilo o dosedanjem dela ter se je posebno zanimal za posamezne povezave, ki jih ojačajo in harmonizirajo delovanje vseh velikih italijanskih višjih kulturnih zavodov. Jasno je obeležil smernice, ki naj se dosežejo po dovršenem načrtu.

Duce je z velikim zadovoljstvom sprejel na znanje poročilo o dosedjanju dela ter se je posebno zanimal za posamezne povezave, ki jih ojačajo in harmonizirajo delovanje vseh velikih italijanskih višjih kulturnih zavodov. Jasno je obeležil smernice, ki naj se dosežejo po dovršenem načrtu.

Razdelitev nagrad Italijanske akademije

Rim, 22. aprila s. Na dan rojstva Rima in praznika dela je imela Kr. Italijanska akademija svečano sejo v dvorani Julija Cezaria na Campidogliu. V okviru te seje so izvršili nagradi Mussolinija, nagradi lista »Corriere della Sera« in še nekaj drugih nagrad posameznim članom akademije. Na sejo so prisli prosvetni minister zastopniki senata in korporacijske zbornice, nočnati stranke Ravasio, rimski guverner ter mnogi zastopniki ostalih oblasti. Predsednik akademije je otvoril sejo s pozdravom Vladariju in Duceju. V svojem govoru je naglasil, da resni čas, ki ga preživlja italijanski narod in v katerem podaja dokaze in žrtve, ki mu bodo v večno slavo, ni nasprotju s svečanostjo, v okviru katere se dele nagrade za neprekinitno delovanje civilizacijskih ustvarjalnih sil. Akademija izpolnjuje s celoletno lojalnostjo naloge, ki jo je dal Duce na področju nadaljnje razvoja znanosti, književnosti in umetnosti. V tem okviru postaja načrti za gospodarsko obnovbo zasedenih dežel. Ministrski predsednik je pohvalil dosedjanju delovanje in njene pobude za nadaljnji razvoj pomorskega prometa.

Kitajski vojaki se vdajajo Japoncem

Tokio, 22. aprila s. Ačahi Šimbun objavlja poročilo iz severne Kitajske, v katerem

albanskih zastavah. Bataljoni albanskega poveljstva so bili zaprisenjeni in so defilirali po mestu ob velikem navdušenju prebivalstva. Tisk je objavil vrsto komentarjev o prazniku. Tiranski župan je postal rimskemu guvernerju posebno pozdravno brzojavko.

Hrvatski minister pri grafi Cianu

Rim, 22. aprila s. Hrvatski minister za industrijo in trgovino dr. Toth, ki se že nekaj dni mudi v Italiji, se je včeraj poslovil v Pantheonu na grobnu vladarjev, pred spomenikom Neznanega junaka in v Liktorskem domu pred spomenikom padlih fašističnih revolucionarjev. Nato se je odpeljal v ministrstvo za devize in valute, kjer je imel doleg razgovor z ministrom Ekse Riccardijem. Pozneje je bil v spremstvu ministra za devize in valute v palacio Chiugi, kjer ga je sprejel zunanjji minister grof Galeazzo Ciano. Ciano je imel s hrvatskim ministrom nadvise prisrčen razgovor. Danes bo hrvatski gost zaključil svoje razgovore z ministrom za devize in valute. Zvečer se bo vrnil na Hrvatsko.

Eks. Bottai obiskal »Družbo prijateljev Japonske«

Rim, 22. aprila s. Prosvetni minister Ekse. Bottai je včeraj popoldne obiskal prostore »Družbe prijateljev Japonske« v palaci Orsini. Tam so ga sprejeli predsednik družbe baron Alois, prvi tajnik japonskega veleposlaništva Kijutero Mase, vojaški ataše, polkovnik Šimuzu in druge ugledne osebnosti. V spremstvu barona Aloisia si je minister ogledal prostore družbe, občudoval

Uradni razglesi

Predreduitev dijaških domov

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajinou na podstavi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 281, glede na svojo naredbo z dne 30. oktobra 1941-XX št. 136 o preuredu vseučiliških društev v pokrajini in smatrajoč za umestno, da se preuredijo tudi razni dijaški domovi, odreja:

Clen 1. Dijaški domovi »Akademski dom« (Miklošičeva cesta 5), »Oražnove dijaški dom« (Wolfova 12), »Jegljev akademski dom« (Novi trg 4), »Akademski kolegij« (Kolodvorska 23), »Cirilov akademski dom« (Strelščica 12) in »Dom visokosolk« (Gradische 14) se postavljajo pod nadzorstvo Visokega komisarija, ki ga izvršuje po zaupniku »Vseučiliškega društva v Ljubljani iz naredbe z dne 3. oktobra 1940-XX št. 136.

Clen 2. Odpoljanec za nadzorovanje dijaških domov iz prednjega člena sme sprožati, preklicati in spremenjati odredbe njih vodilnih organov, katere je treba torej vse preložiti njemu v obdobje.

Clen 3. Ta naredba stopi v veljavno na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajinou.

Ljubljana dne 18. aprila 1942-XX.
Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajinou:
Emilio Grazioli

Predpisi o proizvodnji semena, katerih oddaja je obvezna

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajinou na podstavi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291 in smatrajoč za potrebo, da se izdajo predpisi za ureditev proizvodnje semena pridelkov, katerih oddaja je obvezna, odreja:

Clen 1. Tiste množine pridelkov, katerih oddaja je obvezna, ki se pa odstopijo, da bi se uporabale za seme, se oproščajo odajne obveznosti.

Clen 2. Oprostitev od oddajne obveznosti teh pridelkov dovoljuje Pokrajinski prehranjevalni zavod na prošnjo, ki jo mora vložiti pri kmetijski oddelki Visokega komisariata upravitelji kmetijskega gospodarstva pridelovalca in v kateri je treba določeno navesti kraj proizvodnje, vrsto, podvrsto in količino, ki naj se določi kot nemški pridelek.

Clen 3. Seme pridelkov, katerih oddaja je obvezna, smejo odbirati in z njim trgovati samo tvrdke, ki jih v to pooblaščene vodilne organove, katere je treba torej vse podočiti.

V prošnji iz prednjega člena 2. se mora tudi navesti, ali odberne seme in ga razprodaja prideljujoče kmetijsko gospodarstvo samo, ki more v takem primeru dobiti predpisano pooblastitev, če ima potrebno tehnično opremo.

Clen 4. Za odberno semeno in trgovino z njim pooblaščene tvrdke morajo voditi protipoljne posebne prejemne in oddajne vpisnice, ki jih poprej vidira Po-

Druga javna produkcija Glasbene akademije

Občinstvo je ponovno pokazalo veliko zanimanje za razvoj naših mladih glasbenikov

Ljubljana, 22. aprila

V ponedeljek zvečer je bila v veliki filharmonični dvorani, ki jo je naše glasbo ljubeče občinstvo do kraja napolnilo, druga javna produkcija Glasbene Akademije, našega najvišjega slovenskega glasbeno-vzgojnega zavoda. Glasbena akademija in z njim združena Srednja glasbena šola sta s to produkcijo znova dokazali, da marljivo nadaljujeta svoje izredno plodno delo na polju glasbene kulture, čigar sadove smo že tolkokrat mogli spoznati.

Zanimanje občinstva za razvoj naših mladih glasbenikov in za delo Glasbene akademije se kaže pač najbolje v tem, da je bila dvorana tako zasedena, kakor ni vedno nititi ob umetniških koncertih. Skoraj dve urji trajajoča produkcija je obsegala 13 točk, ki so jih izvajali poleg gojencev akademije tudi gojenici povečini višjih letnikov Srednje glasbene šole.

Prav ugodno je se predstavila Majda Petelin, ki je smiseln in točno podala skladbi Čajkovskega in Beethoven. Tenorist Rudolf Franczel, ki je zapel Pavčičeve »Pred durm« razpolaga z lepim glasom, seveda pa — še v razvoju — ni povsem sproščen in izdelan. Ob nadaljnjem študiju lahko postane izvrsten tenor, saj ima vse pogoje za tak razvoj. Pianist Ivan Zupančič je pri svojem prednaujanju skladb Rečikova in Novaka pokazal vse vrline tehnične spremnosti, združene s pravilnim muzikalnim čutom. Lirični tenorist A. Boštjančič s svojim mehkim glasom je izredno lepo zapel Rudolfovo arijo iz Puccinijeve operе »La Bohème«, za kar je žel živahnopriznanje občinstva. Mladi pevec vzbuja lepe nade za nadaljnji razvoj. Schumannovo skladbo Papillons je s primernim čutom zaigrala Breda Rajh. Arijo Pavline iz Čajkovskega operе »Pikova dama« je zapela altistka Katica Džanga, ki ima prav lep alt, ki pa seveda še potrebuje izpolnitvene; nekoliko moti tudi nekam svojevrstna pevska manira, ki jo bo treba odpraviti. Mlada najmlajša violinist akademije Igor Ozim je ob prilagojenem klavirskem spremeljanju Cirila Čvetka tehnično spremno, muzikalno smiseln podal Smetanova skladbo »Iz moje domovine«. Upravičeno upanje na nadaljnji ugodni razvoj nadarjenega violinista, ki kaže stalen napredok, je potrjevalo dolgoratno priznanje občinstva. Arijo Renejza iz Verdijeve operе »Pies v maskah« je s svojim voluminoznim glasom zapel baritonist Slavko Strukelj. Pevec je s svojim kultiviranim petjem in lepim glasom zelo navdušil občinstvo; s svojim petjem vzbujal lepe nade za razvoj v prvorstnega baritonista. Jelka Suhadolčnikova je zaigrala na klavirju 6 preljudijev op. 26. F. Chopina. Tehnične težkoči je prav kakor muzikalne probleme prav dobro obvladala. Sopranistka Tiran Marija je zapela arijo Agate iz Webrove operе »Carostrelec«; ima močan glas, sicer še ne povsem izenačen in sproščen, a tehnično že dokaj izdelan. Že znani tenorist J. Lipušček je lepo zapel recitativ in arijo iz Verdijeve operе »Rigoletto«. Glas se mu je že precej sprostil, tudi tehnični napredok je prav znaten. Obeta postati dober lirični tenor. Ksenija Ogrinčič, pianistka na Glasbeni akademiji, je fino in

tehnično dovršeno zaigrala Chopinovo etudo v cis molu (op. 25) in njegovo polonezo v c-molu. Nadarjena pianistica razpolaga poleg tehnične usposobljenosti tudi muzikaln smisel za prednaujanje Chopinovih skladb, kar je povsem dokazala. Kot poslednja je nastopila Nada Stritarjeva, ki je s svojim nežnim sopranom tehnično odlično in muzikalno prav tako popolno zapela kavatino Norine iz Donizettijeve operе »Don Pasquale«.

Občinstvo je s ploskanjem pozdravljalo in obdrovalo nastopajoče gojenice, ki so bili iz šol profesorjev Vogelnikove, Betteta, Ravnika A., Ravnika B., Trost Ante, Trost Antonia, Ado Dariana, L. Pfleifferja, V. Wistinghausenove — kateri imajo v nemali meri zaslugo za odlični uspehi produkcije. Zares gre profesorskemu zboru Glasbene akademije in Srednje glasbene šole vse priznanje, za pomembno pedagoško delo, ki ga tako uspešno opravlja. Naj se nadalje tako uspešno vodi našo glasbeno najbolj nadarjeno mladino k plemenitemu cilju in utrije našo glasbeno kulturo, ki kot del splošne kulture postavlja nas na takoj visoko stopnjo, kakor smo jo dosegli baš v pogledu glasbe. — Producija se je povsem razvijala po tiskanem programu, v katerem pa kar mrgoli tiskovnih napak, ki bi lahko že enkrat izostale. Z. V.

Narava se je pošalila

Ljubljana, 22. aprila

Tudi narava se včasih pošali. Sicer bolj redko, a tedaj pošteno. Navadno pravimo tem šalam »igrat narave«. Največkrat govorimo o njih, ko se čudimo pomladnemu cvetaju jeseni. Čudnim oblikam sadu, gomiljev ali korenja, včasih pa tudi, ko nas presestijo izroki, spački živali. Sicer je pa narava tisto iznadnjiva, da nas presesti vedno s kakšno novostjo.

Tako posrečenih šal narave je pa še posebno malo. Pričutju se je še igra naključja, pa je kokoš začela nesti jajca z monogramom njenega lastnika... Vsi veste, kakšno je kokoš jajce: gladko, več ali manj okroglo oblike. Lupina jaje se razlikuje le po odtenkih barve. Gospodinje dele po barvi jajca na »belas« in »rumena«. Perutninari pa navadno ne opazijo noben posebnosti na zunanjosti jajca. Včasih se le čudimo, da notranjost vsebuje po dva rumenjaka, ali da je beljak silno tanek. Toda tudi to je mogoče, da kokoš znesi jajce z monogramom njenega lastnika. Ce bil danes 1. april, bi se nam posmehovali, vendar ne gre za aprilsko šalo. Čeprav je kokoš znesla jajce aprila.

Vteraj se je oglasil v našem uredništvu Vinko Ložič, ki ima v Šiški gostilno »Pri dveh ribičih«. Bil je še ves razvnet od velikega prisencenja; ni se mogel načuditi jajcu, ki ga je znesla ena njegovih. Ob končni strani jajca je na lupini vtita črka L, in sicer tako precizno in kaligrafska, kakor viljava slastičarji monogramne svoje izdelke. Črka je vtita iz istega građiva kakor jajčna lupina. Ko bi nastala kakšna druga črka, bi to perutninari še ne presenetili tako, a narava, ko se je že hotela pošaliti, ni napravila neslane šale.

S tem bi bil ta nenavdini dogodek menda

dovolj ocenjen. Presenečeni perutninari si pa še beli glavo, kateri izmed njegovih kokoši zna pisati njegov monogram. Ima jih namreč okrog 15. Zneso mu vsak dan približno 10 jajc. Pravi, da bi kokoši, ki mu je znesla tako imenito jajce, podaril večno življenje in nikdar bi se njegovosti ne sladkali s kokošjo juho iz njenih kosti. Zdaj pa samo domneva, da je to jajce znesla ena izmed štajerk, tista, ki je že doživelja kuro res nenavadno avanturo: izginila je na lepem in gostilničar, da jih pripeljejo na pregled radi kontrole, ki se vrši po naslednjem programu:

— Novi otroški vrtci. Štajerski Helmatbund je za Hitlerjevo rojstni dan otvoril na Spod. Štajerskem 38 otroških vrtcev, tako da jih ima zdaj Spodnja Štajerska 103. V vsakem otroškem vrtcu je 60 do 80 otrok.

Pregled konj

Obveščajo se vsi oni posestniki, ki so svoječasno prejeli od mestne občine Ljubljana v začasno oskrbo in uporabo preostale konje biše jugoslovanske vojske, da jih pripeljejo na pregled radi kontrole, ki se vrši po naslednjem programu:

— dne 23. IV. ob 9. uri na mestni pristavi. Kodeljevo 8.

— dne 24. IV. ob 9. uri pri gostilni Vidmar akob, Izanska cesta,

— dne 25. IV. ob 9. uri pri gostilni Kovač, Vodnikova cesta (Dravlje).

— dne 27. IV. ob 9. uri pri gostilni Velkavrh, Tržaška cesta (Vič).

— dne 27. IV. ob 16. uri pri gostilni Černe Franc, Zaloška cesta (Moste).

Pripravljeni posestniki naj pripeljejo konje na tisti kraj, ki jim je lažje dostopen. Ako pa konj nimajo več in o tem še niso obveščene pristojne oblasti, naj se oglaše prizadeti posestniki osebno s potrebnimi dokumenti.

Naše gledališče

D R A M A

Sreda, 22. aprila ob 17.30: Ifigenija. Red Sreda.

Četrtek, 23. aprila ob 17.30: Vdova Rošlinka. Red premierski.

Petak, 24. aprila ob 15.: Boter Andraž. Izven. Zelo znižane cene od 12 lir navzvod.

—

W. Goethe: »Ifigenija«. Osnovna misel te klasične igre je zmaga človečnosti in požrtvovanja nad zlo usodo, ki preganja rod Tantalidov. Usoda na Tavridu pregnane Agamemonove hčere Ifigenije, njeno srečanje z bratom Orestom in njuno slovo od tavrjskega kralja Toasa, so glavni vrhunci dejanja. Igrali bodo: Ifigenijo — Saričeva, Toasa — M. Skrbinek, Oresta — Jan, Pilada — Nakrst, Arksa — Gregorin. Režiser: J. Kovč.

Prva letosnja uprizoritev Golarjeve kmečke veseloigre: »Vdova Rošlinka«, bo v četrtek, 23. t. za red Premierski. To delo je imelo predlog let na vseh naših održih, kjer je bilo uprizorjeno velik uspeh. Osvaja s svojo pravobitnostjo in zdravim kmečkim

humorjem. Zgodba o možitve željni vdovi Rošlinki je vedra in prikupna. Igru je zrežiral Fran Lipač, naslovno vlogo bo igrala Polonca Juvanova.

Opozorjam na petkovo popoldansko predstavo Držiceve igre »Boter Andraž« po zelo znižanih cenah od 12 lir navzvod. V prevodu in priedbi prof. Rupla nudi igra, prestavljena v starinsko, baročno slovensko, originalno zgodbu iz 16. stol. Katero dejanje se godi v Rimu. Delo je zrežiral in insceniral inž. B. Stupica.

O P E R A

Sreda, 22. aprila ob 17.: Madame Butterfly. Red A.

Četrtek, 23. aprila ob 17.: Orfej in Evridika. Red Četrtek.

Petak, 24. aprila ob 15.: Indija Korandomija. Izven. Zelo znižane cene od 12 lir navzvod.

—

Lehar: »Indija Korandomija«. Opereta za velike in male. Opozorjam na petkovo popoldansko predstavo, ki bo ob 15. uri po zelo znižanih cenah od 12 lir navzvod. Vesela zgoba o dveh lenuhih v njihovih dogodinah v deželi požeruhov.

Prihodnja operna premiera bo P. Mascagnijev delo: »Prijatelj Frie«. Opero je muzikalno naštudiral dirigent D. Žebre, zrežiral pa je R. Primozič. Peli bodo: Suzel-Vidalijeva, Frica-Franci, cigana-Golobova, doktorja-Popov, Haneža-Dolničar, Federica-Kristančič, Katerina-Poličeva.

Giacomo Puccini: »Madame Butterfly«. V sredo bodo peli opero v sledenji zasedbi: Butterly-Kibičeva, Suzuki-Golobova, Katera-Poličeva, Pinkerton-Franci, Sharpless-Janko, Goro-Sladoljev, Yamadori-Dolničar, bonec-Lupša, komisar-Gregorin, uradnik Škabar. Dirigent: A. Neffat, režiser: C. Debevec, zborovodja: R. Simonič, scenograf: Alfredo Furiga.

Beležnica

K O L E D A R

Danes: Sreda, 22. aprila: Soter in Kaj. Varstvo sv. Jožefa

D A N A S N J E P R I R E D I T V E

Kino Matica: Vizija na jezeru

Kino Sloga: Ves svet se smeje

Kino Union: Bela ladja

Razstava »Vesnov« v galeriji Obersnel na Gosposvetski cesti

D E Z U R N E L E K A R N E

Danes: Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6, Hočevac, Celovška cesta 62, Gartus, Moste — Zaloška cesta 47.

Obnovite naročnino!

Dal 15 al 30 aprile vengono emesse le nuove serie di

BUONI DEL TESORO NOVENNALI 5% A PREMI

Interessi e Premi esenti da ogni imposta presente e futura

PREZZO di emissione: L. 97,50 per ogni cento lire di capitale nominale da versarsi sia in contanti che in cedole ammesse in sottoscrizione.</p

Nepojasnjene tativne na „Južni harfi“ Železničarju premikaču niso mogli dokazati krivde — Obsojen šofer

Ljubljana, 22. aprila
Da se bomo razumeli, vam moramo najprej razložiti nekaj strokovnih železničkih izrazov oziroma vam dati nekaj zemljepisnih podatkov. Da je harfa glasbilo, to vam bo menda kljub njeni redki rabi, vsem znano. Toda izraz harfa so prevzeli glede na enake oblike tudi železničarji. Naj takoj naglasimo, da ta izraz, ki je v rabi v tuji železnički literaturi, v našo ni bil prevzet in da ga naši strokovnjaki odklanjajo. V rabi je pa še vedno med preprostim osebjem, ki se še do danes ni moglo otrestiti deželne izpred prejšnje svetovne vojne. Pod izrazom harfa razumejo železničarji snop tirov, ki izhajajo iz glavnega skorov obliki polkroga, pa se potem zopet vlivajo vanj.

Tako harfo imamo tudi v Ljubljani. Med prejšnjo svetovno vojno so zgradili, da bi razbremenili promet na ljubljanskem glavnem kolodvoru, poseben premikalni in stavljalni koidor za tovorne vlake med današnjo postajo Devica Marija v Polju in pa Zalogom. Kmalu za postajo v Devici Mariji v Polju se od glavne proge odcepili proti desni strani in se oddaljujev v lok. Med skrajnim tironom in glavno prego pa se od tega tira odcepil še več drugih tirov, ki tečejo skorov vzporedno z glavno progo. Ves sistem tirov skupno z glavno progo ima obliko harfe, pri čemer naj bi bili notranji tiri strune. Na tem kolodvoru je bilo med prejšnjo svetovno vojno mnogo prometa in od tod vodili posebni tiri, načrtnost v St. Vid in pa na kolodvor Ljubljana-Rakovnik. Te tiri so kasneje opustili, vendar je premikalni kolodvor ostal še vedno v rabi kot pomožna razbremenjevalna postaja za tovorni promet. Na njem obstaja mnogo tovornih vagonov še dandanes in še dandanes opravljajo na njem redno premikalni službo.

Za ta kolodvor je med železničarji v rabi izraz harfa. Ker pa je zelo dolg, ga delijo v dva dela. Južni, prav za prav zapadni del pri Devici Mariji v Polju imenujejo Južna harfa, severni, prav za prav vzhodni del pri Zalogu pa Severna harfa.

Nekdo je vlamljal v vagon

Okoli tega premikalnega kolodvora je v bližini več vasi in tako se je lani novembra in decembra pa tudi že prej zgodilo, da so razkrili več vlogov v vagonu, pri čemer je bilo odrešeno razno natovorjeno blago. Storitev dolgo niso mogli priti na sed, čeprav je službovalo med tiri redno po več varnostnih straž. 4. decembra lani — bilo je med 18. in 19. uro — pa so stražniki nenačorno opazili med tiri nekega neznanca, ki je nosil na ramu zabor. Hitro so mu približali, se razdelili med tiri in ga sledili. Na razdaljo 15 korakov mu je eden izmed stražnikov zaklical, naj obstoji. Neznanec pa je odvrgel zabor in plamnil pod vagon. Stražnik je pozval svojega tovariska na drugi strani, naj streli, kar se je res zgodilo, da ne bi bil kdo zadet. Neznanec je bil po zatrjevanju stražnikov običen v železničarsko obleko in ko so se pognali za njim, so ga ujeli skritega v zavorni hišici z ugasnjeno službeno svetil-

ko. Mož je stražnikom zatrjeval, da je nedolzen in da ni nič zakrivil. Z zaborjem, v katerem je bilo več kg zakanke perutnine, so ga odvedli na karabinjersko postajo, na katere je bil ovaden sodišču.

Prva razprava proti obtožencu A. Z. premikaču iz Zalogra, ki je ozemljen, ima dva otroka, premoženja v vrednosti 30.000 lir in doslej še ni bil kaznovan, je bila že prejšnji teden. Obtoženec je dosledno zanikal vsakovo krivido. Trdil je, da je bil usodenega večera na poti v službo iz Zalogra v smerni proti postaji Devica Marija v Polju. Ko je bil nekako v sredini, je zasljal vpitje, nato pa pozive za sto. Videti ni bilo mnogo, ker je bila že tema. Slišal pa je strelni korake, ki so se mu bližali. Ker se je zbral, da bi ne bil po nesreči zadet, se je skril s prižganjo svetilko v prvo zavorno hišico. Tam so ga vsega prepričevalnega odkrili stražniki, ga arretirali in odpeljali, dolžeč ga, da je na ukradel zabor perutnine.

Stražniki zaslišani kot prispevki so vsi izjavljali, da je tativno izvršil obtoženec, vendar pa iz njihovega zaslševanja in zapisovanja drugih prispevkov v temi službenih tovarišev, le ni bilo mogoče priti do sklenjenega dokaza, da bi bilo temu res tako. Prav možno je, da so stražniki v temi pravrgave tatu zgrešili in da je obtoženec že zagovor resničen. Tem bolj, ker je od zadnjega trenutka, ko ga je videla ena izmed prispevkov na poti med tiri in do trenutka, ko je bil arretiran poteklo pre malo časa, da bi bil mogel vložiti in naložiti si ukradeno breme.

Na včerajšnji razpravi so bile zaslišane še nekatere prispevki, toda do podrobnejše razjasnitve ni bilo mogoče priti. Sodisce je zaradi tega obtoženca v dvomu po § 280 k. p. oprostilo. Izrazilo je, da je neizpodobna možnost, da je bil storilec še kdaj drugi, ki so ga stražniki v temi zgrešili.

S tovornim avtom v zavornice

Konec marca smo podrobno poročali o razpravi proti šoferju Antonu Travniku, ki je lani decembra šofiral tovorni avto splošne bojništvice in se na povratku v Ljubljano med postajama Grosuplje in Šmarje Zaplatal v železniške zavornice, ki se bile zaradi prihoda vlaka spušcene. Razpravnik je bila takrat preložena, se je nadaljevala pretekli četrtek. Zaslišan je bil najprej sodni izvedenec Štolfa. Obtoženec se je namreč zagovarjal, da zaradi močne poledice in ker ni imel s seboj verig, ni mogel pravočasno vozila dovolj zavreti. Izvedenec je podal svoje mnenje glede učinkov zavrtja vozila na poledeneli cesti, pri tem se je pa tudi ugotovilo, da na zapornicah ni bilo, kakor bi moral biti po predpisih, luči. Zaslišan je bil tudi službujoči čuvaj, ki je dajal šoferju značke s svetilko. Obtoženec je zanikal, da bi bil opazil takšne značke. Priča je izpovedala, da je značke dejansko dajal, imel pa je zatemnjen luč, ki je imela rezo v vzhodni dveh centimetrov.

Na podlagi vseh izsedkov razprave je bil Anton Travnik spoznan za krivega prestopnika po § 206-2 in obsojen na 152 lir denarne kazni, pogojeno na 2 leti. Za skodo mora plačati 720 lir. Tovorni avtomobil, ki so ga stražniki v temi zgrešili, je bil med 18. in 19. uro — pa so stražniki nenačorno opazili med tiri nekega neznanca, ki je nosil na ramu zabor. Hitro so mu približali, se razdelili med tiri in ga sledili. Na razdaljo 15 korakov mu je eden izmed stražnikov zaklical, naj obstoji. Neznanec pa je odvrgel zabor in plamnil pod vagon. Stražnik je pozval svojega tovariska na drugi strani, naj streli, kar se je res zgodilo, da ne bi bil kdo zadet. Neznanec je bil po zatrjevanju stražnikov običen v železničarsko obleko in ko so se pognali za njim, so ga ujeli skritega v zavorni hišici z ugasnjeno službeno svetil-

ko.

V Italiji je 5264 kinematografov. Nedavno sestavljena statistika kaže, da je trenutno v Italiji 5264 kinematografov. Od teh pripada 2759 kinematografov zasebnim podjetnikom, 1103 Dopolavoru, 73 GIL-u, 583 raznimi verski društvi, ostali drugim. Vse kinematografske dvorane so bile ocenjene in razdeljene v 5 kategorij in eno izven (extra kategorija). Stremi se predvsem za tem, da bi se s primernimi ukrepi kinematografi razširili zlasti po manjših mestnih središčih. Tako bi do filma dobili dostop najširše množice, kinematografi v takih krajih bi pa služili tudi Stranki in Šolki.

Iz trgovinskega registra. Vpisani sta bili naslednji novi tvrdki: trgovina z lesom in kurivom na debelo Valentin Čefuta v Dolenjem Logateu in Karol Ham, trgovina z lesom na debelo, uvoz in izvoz lesa, Ljubljana. Standard, stroji in orodje, družba o. z. v. Ljubljani. Zaradi opustitve in prenosa poslov na centralo se izbrishe podružnica v Beogradu.

Nesreča. V ljubljansko bojnico so bili sprejeti naslednji ponesrečenci, po večini iz Ljubljane. Šestletnega sina delavca iz Ljubljane, Danila Gostinčiča, je podrl v Mostalu tovorni avtomobil. Deček je ranjen po vsem telesu. — Janeza Mekinca, 14letnega sina železniškega delavca iz Ljubljane, je ugriznil konj v desnico. — Rudolf Žitnik, 34letni posnetnik iz Ljubljane, si je pri padcu zlomil desno nogo. — Stane Štibernik, 17letni elektrotehniški vajenec iz Ljubljane, si je pri padcu zlomil levo nogo. — Miha Strle, 82letni posnetnik iz Iga, je padel z voza in si zlomil levo nogo. — Fr. Papež, 47letni kleparski pomočnik iz Ljubljane, se je ranil na obrazu. Ivanu Kristanu, 40letnemu kleparju iz Ljubljane, je brizgnila solna kislina v oči.

Uvrstitev pokrajinskih tajnikov v enoten državni imenik. Podobno kakor občinski tajniki bodo v Italiji tudi pokrajinski tajniki ob izvedbi novih zakonskih predpisov vpisani v enoten državni imenik. Obseg bo štiri stopnje. Razvrstitev bo izvedena takole: Pokrajine z več kakor 600.000 prebivalci oziroma s 500.000 do 600.000 prebivalci, toda z obsegom večjim od 6000 kvadratnih kilometrov, oziroma z glavnim mestom, ki steje ved kakor 200.000 prebivalcev ali pa manj, pa ima generalnega tajnika I. razreda, takim pokrajinskim bo dodeljen pokrajinski tajnik I. stopnje s kvalifikacijo pokrajinskega generalnega tajnika I. razreda (začetna plača 25.900 lir letno in službeni dodatek 8.600 lir). Pokrajinam, ki ne izpolnjujejo določb za I. stopnjo pa imajo 400.000 do 600.000 prebivalcev ali 300.000 do 400.000 prebivalcev, merijo pa več kot 4000 kvadr. kilometrov, ali pa šteje najvišo glavno mesto 100.000 do 200.000 prebivalcev ali pa manj in ima generalnega tajnika II. razreda, bo prideljen tajnik II. stopnje s kvalifikacijo pokrajinskega generalnega tajnika II. razreda (začetna plača 21.100 lir letno in službeni dodatek 6.700 lir). Tajnika III. stopnje dobe pokrajine, ki stejejo 300.000 do 400.000 prebivalcev, pa ne spolnjujejo posejno za prejšnja višja razreda, ki stejejo 250.000 do 300.000 prebivalcev, merijo pa več kot 3000 kvadr. km, in pa tiste, katerih glavno mesto ima 50.000 do 100.000 prebivalcev ali pa manj tajniškega predstojnika I. razreda (začetna letna plača 18.600 in službeni dodatek 5.100 lir). Vse druge pokrajine dobe tajnika IV. stopnje (začetna letna plača 17.000 lir in službeni dodatek 3.800 lir). Pokrajinski tajniki, ki bodo v času vstopa novih določb v veljavo v službi, bodo uvrščeni po službenih letih v stopnjo, ki jim bo odgovarjala in bodo ostali v isti pokrajini ali pa prestavljeni v novo z enako ali višjo kvalifikacijo.

Vas Koseze pri Ljubljani. Kot star naročnik »Slov. Naroda« sem prebral tudi jaz omenjeni članek. Tem bolj me je razveselilo pojasnilo, objavljeno v ponedeljek. Glede na vas Koseze pri Ljubljani naj mi bo dovoljena sledična pripomba. Oba kraja, naše Koseze in vas Kozarje pred Dobrovosta zanima, ker so nekdaj tod živelji »svobodni kmetje«. Pokojni posestnik iz Kozarje g. Dolinar mi je nekoč pokazal na svoji enadnodrstnihi kamenit grič. Posestnik iz Koseze mi je pa pravil, da so bili Kosečani v starih časih »ropski vitezovi«. Ta govorica je najbolj nastala med narodom zaroži, ker so imeli Kosečani kot zaroži kmetje pravice nositi orožje.

Draga voda. V mestnem delu Greco v Milanu je nekdo ponujal steklenike olja po 120 lir. Kupec pa so bili zelo razočarani, ko so spoznali, da je olje le na vrhu steklenice, ki je sicer napolnjena z vodo. Oblastva poizvedujejo z sejskimi pridelci.

Zastopniki nacionalne zveze italijanskih vojnih invalidov so posetili pod vodstvom generala Baccarinija Monaco na Bavarskem. Sprejeti so bili od bavarskega kraljevina.

Kongres latinistov v Romi. Včeraj je bil otvoren na zavodu romanskih študiev kongres latinistov iz vseh krajev Italije.

Na kongresu bodo razpravljali o ustanovitvi nacionalnega didaktičnega krožka za latinistino.

Draga voda. V mestnem delu Greco v Milanu je nekdo ponujal steklenike olja po 120 lir. Kupec pa so bili zelo razočarani, ko so spoznali, da je olje le na vrhu steklenice, ki je sicer napolnjena z vodo. Oblastva poizvedujejo z sejskimi pridelci.

Inzerviranje za zasluge na poljedelskem torisu. S kraljevim dekretom je bilo na

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavnikih ob 16. in 18.15. ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

KINO MATICA • TELEFON 22-41

Imitacija ljubezenske drame mladega kiparja v karbonski okolici samotnega jezeru

Vizija na jezeru

V glavnih vlogah:
Javor Pal — Klari Tolnay — Ellis Simor

KINO UNION • TELEFON 22-21

Film je izvajanje in delovanje vojne mornarice

Bela ladja

KINO SLOGA • TELEFON 27-30

Odlična muzikalna komedija G. V. Aleksandrova

Ves svet se smeje

V glavnih vlogah: Utesov, Orlova in Streščová

anagrafa ne prihajajo nepovabljeni v urad, temveč naj mirno in brez skrbki čakajo na vabilo.

— **I v tivolskih parkih se pogreša okrepeljavalca.** Pred 50 leti se je dobla v trafiki ob železnični proti nekdanjemu glavnemu drevoredu sodavica, malinovec in limonada. Ali ne bi bila mogoča v sedanjem času podobna okrepeljavalca? Ta ali oni paviljon, ki stoji v mestu sedaj neraven, bi temu namesto gotovo popolnoma ustreljal, ako bi ga prestavili na primeren prostor v tivolskih parkih. Koliko mladine se začrnila ob sončni dneh tukaj, in kako bi zlasti matere pozdravile okrepeljavalca, ki je nujna potreba v teh šetalniščih, saj so podobne naprave v vseh drugih večjih mestih, pa bi jih Ljubljana ne imela!

— **Interessenti za semenski krompir,** ki so v mestnem gospodarskem uradu že dobili nakaznice začetje, naj pridejo v nakaznicami ponj današnjo sredo 22. t. m. od 8. ure zjutraj dalje v skladisče Gospodarske zvezre v Maistrovi ul. št. 10, kjer so Osrednje mlekarne.

— **Ij Podprtje smrek.** V tivolskem gozdu, takoj nad hotutom in tudi višje goru je nagnjenih več mladih smrek, visokih že 3 do 4 m. Treba bi jih bilo podprtji in dvigniti. S tem bi bile rešene.

— **U mestne rečeve je podaril g. Karel Pribošič** iz Rožne doline c. XV/19 100 L; v počasjenje spomina ge Leopoldine Savnikove, lekarjarjeve vdove v Kraju, je kaznal 500 L. g. mag. phar. Rihard Sušnik, lekarnar na Marijinem trgu; **rodbina dr. Savinškova** je podarila namesto cveita na krsto ge Emilije Terpotič 150 L. Mestno poglavarstvo izreka najtoplješča zahvalo tudi v imenu podpiranih. Počasjenje rajste rajne z dobrimi deli!

Iz pokrajine Trieste

— **Glasovi in spevi Triesta.** Danes bodo oddajale vse italijanske radijske postaje posebno emisijo pod geslom »Glašovi in spevi Triesta«. Zbirko spevov bo izvajala mladina Triesta.

— **Mostna občina v Triestu objavlja demografsko stanje za 19. in 20. april.** Tovrstev 19. in 20. aprila je bilo 14, smrtnih primerov 19. po-

roku 9.

— **Smrt znanega trgovca.** V Triestu je umrl trgovec Alojzij Perini, ki je bil po vsem mestu zelo znan, saj je bil med onimi, ki so bili ob izbruhu avstrijsko-italijanske vojne 1915 prepeljani v razna borošča. Pokojni Perini je preživel vso vojno do 1915–1918 v nekem gornjeavstrijskem koncentracijskem taborišču.

Indijski jogi so premagali smrt

Presestljivi poskusi v pričo evropskih učenjakov — Izizvanje vse moderne znanosti

Slikov živ pokopati v grobniči pri Lahore. Šest tednov so stali vojaki pred grobničo na straži, toda fakir je prisel živ in zdrav zopet iz nje. In ta fakir niti ni bil med najboljšimi.

V pogorju Neil-Herry žive jogi, ki imajo svoje telo tako v oblasti, da si podaljšajo življenje daleč preko sto let. Med njimi je baje celo eden, ki je star že 400 let. Nekemu jogu so prinesli več strupov. Mirno si je nakapljal žveplene kislino na dlan in jo polzel. Požrl je tudi ciankalij, toda nobenih znakov zastrupljenja ni bilo videti na njem. Ta poskus je bil storjen vričo mnogih evropskih gledalcev. Jog je začel toliko strupa, da bi bil navaden človek umrl v treh minutah. Nazadnje pa je pogolnil še na drobno stolčeno steklenico. Čez tri ure mu je zdravnik izpral želodec. Strup je bil še v njem. Naslednjeg dne so pa našli steklene drobce v njegovem blatu. Med očividčim je bil tudi slovenski učenjak sir O. V. Raman, odkriven z Nobelovo nagrado. On je označil jogove poskuse za izizvanje moderne znanosti. Jog je izjavil, da se mu je posrečilo preprečiti smrtni učinek strupa samo z največjim duševnim osredotočenjem.

Pri nekem drugem poskušu je pričaral jog poljuben vonj s pomočjo leče, ki jo je držal dve sekundi nad svilenim robcem tege ali onemoga gledalcu tako, da so padli sončni žarki na robov. Zdaj je zadalo po vijoličah zdaj po šmarnicah zdaj zopet po spanskem bezgu, a na robcih ni bilo nobenega sledu po tekočem parfumu. Končno je jog izjavil, da bo pričaral vonj rože, ki raste samo v Tibetu. In res se je razstrel v naslednjem trenutku ob robca nekega gledalca vonj neznanje rože. Evropeji so vzel svoje robe domov in jih naslednjega dne pokazali svojim znancem. In tudi ti so takoj ugotovili močan vonj po raznih rožah. Tudi v tem primeru ni bilo mogoče govoriti o hipnotiziranju ali sleranju.

Neki indijski fakir je presestljiv resnega evropskega raziskovalca s tem da si je z desnice potegnil oko iz očesne dupline, tako da mu je končno obviselo na miščah in žlah na licu. Petem je pa zopet mirno potisnil oko nazaj, kakor da se ni nič zgodilo. Zoper drugi jog položil prstan na mizo in zamrzaši nekaj besed v svojem ježku. Pri vsaki besedi poskoči prstan in pada zo-

pet nazaj. Potem začne jog igrati na harmoniku in prstan pleše po mizi v taktu. Med jogom in prstanom je velika razdalja in jog se pristana sploh ni dotaknil.

Tretji jog lahko obuja majhne živali od smrte. Navadno obuja ptice. Ujame vrabca in ga ubije. Da bi Evropeji ne dvomili o tem, da je vrabec mrtev, ga pusti ležati dobro uro, da povsem otrgne. Potem pa vzame svoje povefevalno steklo in ga drži tako, da padajo osredotočeni sončni žarki skozenj na vrabcev oko. Mine nekaj minut, jog mrma nekaj predse in naenkrat se začne vrabec premikati. Čez nekaj minut se strese in zamahne s krili. Še nekaj minut in že leta po sobi. Ta poskus trajata pol ure, potem pa jogovo osredotočenje počuti. Pozna se mu, da je izčrpán in vrabec, ki je dolej fričil po sobi, pada zopet mrtev na tl.

Dolgo so snatrali ljudje vse početje indijskih jogov za sloparijo. Sele v nevezjšem času so prišli resni evropski raziskovalci med njimi zlasti Paul Brunton do preprečjanja, da imajo ti za naše pojme povsem tudi učenjaki vendarne ogromne duševne sile in da jih je treba vseti resno. Paul Brunton je napisal o tem tudi knjigo, ki je izšla leta 1937 in ki je zdoblila v znanstvenem svetu toliko pozornost.

O začetkih Novega mesta

Iz Kranja je urlik povedel svoja čete na Dolensko naravnost proti Novemu mestu. Novo mesto je tedaj še dejansko zaslužilo ime »nov«, saj je bilo obdarovano z mestnimi pravicami komaj 77 let prej. Začetki novomestne mestne naselbine so združeni z utrjenim krajem, ki je nastal po zaslugu stiškega samostana na hribu ob Krki. Ta kraj so ljudje imenovali »Gradeck« in že l. 1081 poročajo zgodovinski viri o njegovi utrditvi. Razvoj naselbine je bil še naprej v najtejnši zvezi z obsežnimi gospodarskimi stiškimi samostana, ki je tod imel velikino posestva in vinograda na Trški gori.

Mestne pravice je Novemu mestu podelil Rudolf IV. l. 1365. V zameno za druga posestva je dobil od stiškega opata »Gradeck«. Načeloval je mestu mestni sodnik, ki je v njegovem oblasti segala daleč čez mestno obzidje. Novonaseljeni v mestu so bili 7 let oproščeni davka, po tej dobi pa so mensečni morali razen plačevanja davkov pomagati pri strazi in pri popravljanju mestnega obzidja. Posebne dolobče so pospevali novo mesto trgovino. Tako je Novo mesto postalo središče avstrijskih posestev na Dolenskem in se je okoli njega počasi osredotočila avstrijska oblast nad vso krajino.

Napad na Kranj

Vojska Celjanov je ob vdoru proti Ljubljani Stela 16.000 mož. Ko niso nič opravili proti Ljubljani, je Ulrik ukazal napasti Kranj. Kranjčani so se sicer pripravili, toda bili so premašno čuječi, pač brzkonaradi ugodnih vesti, ki so prihajali iz Ljubljane. Tako se je zgodialo, da je nenadni napad Celjanov našel Kranjčane nepravljene in v kresni noči se je Kranj brez pravega obrambnega boja vdal. Kaže pa, da Celjan niso računali na kakšno resnejšo zasedbo mesta, saj so ob odhodu pustili v njem le manjšo posadko. Ko je Kranjčanom prišlo na pomoč nekaj avstrijske vojske, je bila posadka takoj premagana in Kranj zopet vrnjen v posest Habsburžanov.

Valvazor je Novomeščane takole pohvalil: »Tudi ta oreh ni bil mehkejši od ljubljanskega. Skrhalo so si zobe ob njem. Mesto je obdilo napad tako moško, da so Celjan izgubili mnogo ljudi. Odnesli niso s seboj nič drugega kakor kes, da so zrtvovani za nepotrebni napad toliko ljudi.«

Roy je upiral oči v cesto.

»Kaj vem, ali bi mi bilo v korist? Kdo pa ste?«

»Rekel sem, da imava skupne interese...«

»Kakšne?«

»Na primer... Stefana Le Fendua!« je mehko rekel tujev in kradoma pogledal Roya. »To ime vam je znanlo, kaj ne?«

»V čem je razlika?«

»Tukaj je presvetlo.«

Tako govorè je neznanec nekoliko privzdignil glavo, se nagnil naprej ter pogledal v zrcalce. Avto je pravkar vozil mimo cestne svetilke, in Roy je za trenutek ujel pogled na suh, malce nagubanec, maslinovozelen obraz z nemirnimi očmi in senčno črnih brkova nad odprtimi ustmi, iz katerih so se leskečati zlati zobje.

»Zavrite, doktor.«

Roy je zavrl, in avtomobil, ki je vozil za njima, ju je z veliko brzino prehitel. Neznanec se je zleknil nazaj.

»Dzjd lahko spet poženete!«

Roy je ubogal. Pritisk pištola v bok mu je pognal kri v glavo, in ihtiivo je vprašal:

»Kaj je to? Oborožen napad?«

»Rad bi, doktor, da se priateljski pogovoriva. Saj imava skupne interese. Cez nekaj časa lahko usta-

viva, ako želite, vendar ne tu.«

»V čem je razlika?«

»Tukaj je presvetlo.«

Tako govorè je neznanec nekoliko privzdignil glavo, se nagnil naprej ter pogledal v zrcalce. Avto je pravkar vozil mimo cestne svetilke, in Roy je za trenutek ujel pogled na suh, malce nagubanec, maslinovozelen obraz z nemirnimi očmi in senčno črnih brkova nad odprtimi ustmi, iz katerih so se leskečati zlati zobje.

»Vozite dalje, doktor!«

Roy je vozil. Pritisk pištole v bok mu je pognal kri v glavo, in ihtiivo je vprašal:

»Kaj je to? Oborožen napad?«

»Rad bi, doktor, da se priateljski pogovoriva. Saj imava skupne interese. Cez nekaj časa lahko usta-

viva, ako želite, vendar ne tu.«

»V čem je razlika?«

»Tukaj je presvetlo.«

Tako govorè je neznanec nekoliko privzdignil glavo, se nagnil naprej ter pogledal v zrcalce. Avto je pravkar vozil mimo cestne svetilke, in Roy je za trenutek ujel pogled na suh, malce nagubanec, maslinovozelen obraz z nemirnimi očmi in senčno črnih brkova nad odprtimi ustmi, iz katerih so se leskečati zlati zobje.

»Bili ste potnik na „Ranporu“, doktor. V korist bi vam bilo, če bi mi povedali, kaj ste osebno do-

živeli na tej ladji.«

Plačati »patidenk« opolniči je bila tudi dolžnost, ne samo pravica

Kako je cesar Friderik III nagradil hrambre privržence v Novem mestu, nam niznano. V zvezi z ljubljansko negrado »patidenkom«, te je oprostivjo hišnega davka z obvezno plačevanjem priznavalnega gospodstva v višini 1 krajcarja, pa naj omenimo še eno zanimivost. Plačevanje »patidenka« je bilo odrejeno, kakor je bilo že ugotovljeno, na nočni čas 30. septembra. Nekaterim je bilo to v veliko veselje in zabavo, posebno še v prvih letih, ko je bila to novost. Kasneje pa je čar popuščen. Viri pričovedujejo, da l. 1599 nek mesčan ni prišel o polnoči s krajcarjem na rotovž. S tem se je mestnim očetom zelo zameril in hoteli so ga kaznovati. Predlagana kaznenaj bi bila znašala en cekin. Zaradi tega so se podobni primeri dogajali tudi že prej, pa zato ni bil nihče kaznovan. Kaznenaj so na podlagi tega pričevanja spremeniли v ukor.

Mir je bil sklenjen l. 1443

Vsi ti boji po slovenski zemlji so hudo prizadeli prebivalstvo. Kmetje zanje niso imeli smisla, saj so jim neusmiljeni uničevali njihove domove, nihov trud, njih same pa preganjati. V ljudstvu je tedaj že živel tudi preplah pred Turki in prebivalstvo bi bilo nedvomno raje videdlo do domačih protištrupnikov zdržene v skupnem pripravljanju obrameb pred neusmiljenim zunanjim sovražnikom. Tudi med obema sovražnima strankama boji niso prinesli pravde ali odločitve. Sicer je bil sklenjen l. 1443 v Dunajskem Novem mestu mir, toda vprasanje premoči je ostalo odprto. Sklenjena je bila ob tej prilnosti medsebojna dedinka pogodba, ki je 13 let pozneje, ko je pod zarotniškim mečem padel zadnji celjski grof, odločila v prid Habsburžanom.

Madžarska zunanja trgovina

Ugodni razvoj madžarske zunanje trgovine v lanskem letu, ki smo o njem že počitali, je izražen v statističnih podatkih, objavljenih po Osrednjem statističnem uradu. Vrednost izvoza se je povečala za 21%, od 603 na 730, vrednost izvoza pa za 53% od 515 na 791 milijonov peng. Prelanskim je bila madžarska zunanja trgovina pasivna za 88 milijonov, lani pa aktívna za 61 milijonov. Pri tem je treba seveda upoštevati porast cen. Tudi lani se je pokazala poglabitev trgovinskih stikov med Madžarsko na eni ter Nemčijo in Italijo na drugi strani. Uvoz iz Nemčije se je povečal od 6 na 59, nemški izvoz iz Madžarske pa od 11 na 60%. S tem je dosegljena Madžarska v blagovnem prometu z Nemčijo izvozni preseček 46.000.000 peng. Dočim je bila predianski madžarska trgovinska bilanca pasivna za 68 milijonov peng. Tudi z Italijo je bila izmenjena blaga zelo živahnina. To velja zlasti za madžarski uvoz iz Italije, ki se je dvignil od 56 na 150 milijonov peng. S tem je narasel italijanski delež na celokupnem madžarskem uvozu od 9 na 21 odstotkov. Izvoz v Italijo se pa ni povečal v enaki meri, temveč je celo nazadoval od 16 na 14 odstotkov celokupnega izvoza. Dočim je znašal predianski madžarski izvozni preseček v Italijo 28.000.000 peng, je bila madžarska zunanja trgovina lani v tem pogledu pasivna za 36.000.000. Delež Nemčije in Italije v všečki protektorat, toda brez pogajanj, je znašal lani v madžarskem uvozu in izvozu okrog 80%. Povečala se je pa tudi izmenjiva blaga med Madžarsko na eni ter Turcijo, Švicijo in Švedsko na drugi strani. Pač je na značilno promet z bližnjeevropskimi državami od 0.6 na 0.4%.

S plesom počaste hrabre može

Ce se vrnejo moški iz plemena Massai v Keniji v Srednji Afriki z uspešnega lova na leve, se napotijo njihove žene v procesiji k poglavjarju kolib, kjer zaplesajo hrabrim lovec v čast divjih bojni ples. Na sebi imajo vse polno medeninastih obročev, velikih uhanov in zapestnic. Mnogim ženam pokrivajo tudi okrasne roke do kolomcev ali pa se čez obroč nosijo tudi na nogah. Najvažnejši so pa obroči okrog vrata. Ti nameči izlajajo njihovo starost in sicer brez vsakega prikrivanja. Od rojstva dobiti delčka in poznajte žena vsako leto na vrat v obroč. In vti kovinski okraski med plesom cingljajo in žvenkejajo v plesnem ritmu. Žene plešejo zelo temperamentno. Če izgubi katera med plesom svoj obroč, ga lahko druga pobere in obdrži. Čim več obročev ima žena na sebi, razen seveda tistih okrog vrata, tem bolj je pri moških v časteh.

Roy je upiral oči v cesto.

»Kaj vem, ali bi mi bilo v korist? Kdo pa ste?«

»Rekel sem, da imava skupne interese...«

»Kakšne?«

»Na primer... Stefana Le Fendua!« je mehko rekel tujev in kradoma pogledal Roya. »To ime vam je znanlo, kaj ne?«

»V čem je razlika?«

»Tukaj je presvetlo.«

Tako govorè je neznanec nekoliko privzdignil glavo, se nagnil naprej ter pogledal v zrcalce. Avto je pravkar vozil mimo cestne svetilke, in Roy je za trenutek ujel pogled na suh, malce nagubanec, maslinovozelen obraz z nemirnimi očmi in senčno črnih brkova nad odprtimi ustmi, iz katerih so se leskečati zlati zobje.

»Vozite dalje, doktor!«

Roy je vozil. Pritisk pištole v bok mu je pognal kri v glavo, in ihtiivo je vprašal:

»Kaj je to? Oborožen napad?«

»Rad bi, doktor, da se priateljski pogovoriva. Saj imava skupne interese. Cez nekaj časa lahko usta-

viva, ako želite, vendar ne tu.«

»V čem je razlika?«

»Tukaj je presvetlo.«

Tako govorè je neznanec nekoliko privzdignil glavo, se nagnil naprej ter pogledal v zrcalce. Avto je pravkar vozil mimo cestne svetilke, in Roy je za trenutek ujel pogled na suh, malce nagubanec, maslinovozelen obraz z nemirnimi očmi in senčno črnih br